

**«Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն
(ՀրազՋԷԿ)» ԲԲԸ**

**Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ
2021թ. համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին առանձին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին առանձին հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին առանձին հաշվետվություն	9
Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ.Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազՁԷԿ)» ԲԲԸ-ի բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հրազդանի Էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազՁԷԿ)» ԲԲԸ-ի («Ընկերություն») առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2021թ. և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին առանձին հաշվետվությունները, ինչպես նաև առանձին ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով կից առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության առանձին ֆինանսական վիճակը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա առանձին ֆինանսական արդյունքները և առանձին դրամական հոսքերը՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Էական անորոշություն գործունեության անընդհատության հետ կապված

Ձեր ուշադրություն ենք հրավիրում առանձին ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետին, որտեղ նշվում է, որ Ընկերության Էլեկտրաէներգիայի արտադրության և վաճառքի լիցենզիայի ժամկետը լրանում է 2022թ. հոկտեմբերի 14-ին:

Ինչպես նշված է ա Ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետում, այս հանգամանքը վկայում է Էական անորոշության առկայության մասին, որը կարող է նշանակալի կասկածներ հարուցել անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու Ընկերության կարողության վերաբերյալ: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվում այս հարցի հետ կապված:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՀՀՄՍ համաձայն առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե առկա չէ ղեկավարության՝ Ընկերությունը լուծարելու կամ գործուկեցությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձից պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ առանձին ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումը՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամուտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Մենք նաև՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու համար և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամուտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:
- գնահատում ենք առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններ և իրադարձություններն այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օդակներում գտնվող անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Տիգրան Գասպարյան
Ղեկավար գործընկեր, «Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia LLC

«Զեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
14 հուլիսի 2022թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	12	10,069,016	10,059,030
Ոչ նյութական ակտիվներ		534	637
Տրամադրված փոխառություններ	13	-	176,381
Ներդրում դուստր և ասոցիացված ընկերություններում	14	5,771,857	14,837,371
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		15,841,407	25,073,419
Պաշարներ		144,571	171,743
Տրամադրված փոխառություններ	13	1,788,311	2,359,346
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15	15,009,137	5,725,761
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		61,212	187,780
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	27,577	151,499
Ընթացիկ ակտիվներ		17,030,808	8,596,129
Ընդամենը ակտիվներ		32,872,215	33,669,548
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		7,814,628	7,814,628
Կապիտալի բաշխում		(1,095,919)	(865,978)
Պահուստներ		9,069,657	9,149,307
Զբաղիված շահույթ		10,102,492	9,494,219
Ընդամենը սեփական կապիտալ	17	25,890,858	25,592,176
Պարտավորություններ			
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	125,373	141,440
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		125,373	141,440
Վարկեր և փոխառություններ	19	3,366,367	1,853,500
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	22	16,144	250,648
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	20	3,473,473	5,831,784
Ընթացիկ պարտավորություններ		6,855,984	7,935,932
Ընդամենը պարտավորություններ		6,981,357	8,077,372
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		32,872,215	33,669,548

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին առանձին հաշվետվություն 2021թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2021թ.	2020թ.
Հասույթ	6	51,528,527	21,967,966
Վաճառքի ինքնարժեք	7	(50,803,861)	(21,756,946)
Համախառն շահույթ		724,666	211,020
Այլ եկամուտ	9	427,082	370,888
Վարչական ծախսեր	8	(559,343)	(774,858)
Այլ ծախսեր		(208,178)	(141,379)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		384,227	(334,329)
Ֆինանսական եկամուտ	10	327,191	198,163
Ֆինանսական ծախս	10	(148,388)	(15,082)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ		178,803	183,081
Շահույթ/(վնաս) նախքան շահութահարկով հարկումը		563,030	(151,248)
Շահութահարկի գծով (ծախս)/օգուտ	11	(34,408)	1,345,559
Շահույթ տարվա համար		528,622	1,194,311
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Հոդվածներ, որոնք երբեք չեն վերադասակարգվի որպես շահույթ կամ վնաս			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	12	-	8,953,500
Համապատասխան շահութահարկ	11	-	(1,611,630)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար՝ առանց շահութահարկի		-	7,341,870
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար		528,622	8,536,181

Այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2022թ. հուլիսի 14-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Սուրեն Կարայան
Գլխավոր տնօրեն

Համլետ Սահակյան
Գլխավոր հաշվապահ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին առանձին հաշվետվություն 2021թ. համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Կապիտալի բաշխում	Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	7,814,628	(388,107)	1,807,436	8,299,909	17,533,866
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	1,194,310	1,194,310
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	7,341,871	-	7,341,871
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	7,341,870	1,194,310	8,536,181
Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ					
Այլ բաշխումներ	-	(477,871)	-	-	(477,871)
Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ	-	(477,871)	-	-	(477,871)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	7,814,628	(865,978)	9,149,307	9,494,219	25,592,176
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	7,814,628	(865,978)	9,149,307	9,494,219	25,592,176
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Շահույթ տարվա համար	-	-	-	528,622	528,622
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Վերագնահատումից արժեքի աճի տեղափոխում չբաղիված շահույթի կազմ	-	-	(79,650)	79,651	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	(79,650)	608,273	528,623
Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ					
Այլ բաշխումներ	-	(229,941)	-	-	(229,941)
Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ	-	(229,941)	-	-	(229,941)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	7,814,628	(1,095,919)	9,069,657	10,102,492	25,890,858

Դրամական հոսքերի մասին առանձին հաշվետվություն 2021թ. համար

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Շահույթ տարվա համար	528,622	1,194,311
<i>Ճշգրտումներ հետևյալ հոդվածների գծով.</i>		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	36,981	604,096
Բաժնետոմսերի օտարում	49,995	-
Եկամուտ երաշխավորություններից	(331,044)	(218,526)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ	(178,803)	(183,081)
Շահութահարկի գծով (օգուտ)/ծախս	34,408	(1,345,559)
<i>Փոփոխություններ հետևյալ հոդվածներում.</i>		
Պաշարներ	27,172	(40,530)
Առևտրական և այլ դերիտորական պարտքեր	2,000,502	(1,569,794)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(2,212,620)	3,329,687
Գործառնական գործունեության համար (օգտագործված)/ գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր՝ նախքան շահութահարկի և տոկոսների վճարումը	(44,787)	1,770,604
Վճարված շահութահարկ	(19,123)	(89,198)
Վճարված տոկոսներ	(39,859)	-
Գործառնական գործունեության համար (օգտագործված)/ գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական զուտ դրամական միջոցներ	(103,769)	1,681,406
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(46,808)	(3,725)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(559)	(1,082)
Դուստր ընկերությունների ձեռքբերում	(4,225,000)	(1,374,479)
Տրամադրված փոխառություններ	(950,000)	(1,650,000)
Տրամադրված փոխառությունների մարում	1,750,961	856,553
Ստացված տոկոսներ	8,317	-
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(3,463,089)	(2,172,733)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Վարկերի և փոխառությունների մարում	5,154,978	300,000
Չհսկող բաժնեմաս տիրապետողներին վճարված շահաբաժիններ	(1,712,480)	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	3,442,498	300,000
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ նվազում	(124,360)	(191,327)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	151,499	340,704
Արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	438	2,122
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	27,577	151,499

2021թ. առանձին ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու ընկերություն	11	15. Առևտրական և այլ դերիտորական պարտքեր	22
2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ	11	16. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22
3. Ներդրումներ դուստր և ասոցիացված ընկերություններում	12	17. Կապիտալ և պահուստներ	22
4. Փունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	12	18. Կապիտալի կառավարում	23
5. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	12	19. Վարկեր և փոխառություններ	23
6. Հասույթ	13	20. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	25
7. Վաճառքի ինքնարժեք	15	21. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	26
8. Վարչական ծախսեր	15	22. Հանձնառություններ	31
9. Այլ եկամուտ	16	23. Պայմանական դեպքեր	32
10. Զուտ ֆինանսական (վնաս)/եկամուտ	16	24. Կապակցված կողմեր	32
11. Շահութահարկ	16	25. Չափման հիմունքներ	33
12. Հիմնական միջոցներ	19	26. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր	34
13. Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	21	27. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	45
14. Ներդրումներ դուստր և ասոցիացված ընկերություններում	21		

1. Հաշվետու ընկերություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

Այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար՝ «Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ-ի («Ընկերություն») համար:

Ընկերությունը հիմնադրվել է 2004թ. սեպտեմբերի 1-ին՝ Ռուսաստանի Դաշնության Դաշնային գույքի կառավարման դաշնային գործակալության թիվ 291-ռ որոշման համաձայն:

Ընկերության հիմնական գործունեությունն էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող կայանում: Արտադրված էլեկտրաէներգիան վաճառվում է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ին:

Ընկերության միակ սեփականատերն է «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն, իսկ վերջնական հսկող անձն է պրն. Սամվել Կարապետյանը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 25-ում:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Հրազդան, Գործարանային փ. 1:

(ա) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: COVID-19 համավարակն ավելի է մեծացրել գործարար միջավայրում գործունեություն իրականացնելու պայմանների հետ կապված անորոշությունը:

Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության հավաստում

Այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջներին համապատասխան:

Ընկերության առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են «Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» ԲԲԸ-ի արդյունքները և ֆինանսական վիճակը և չեն ներառում դուստր ընկերությունների արդյունքները և ֆինանսական վիճակը: Այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները պետք է ընթերցվեն 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հետ միասին, որոնք կարող են տրամադրվել օգտագործողներին Ընկերության գրասենյակում և ներկայացված են վերջինիս կայքում:

Այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստելիս կիրառվել են նախորդ տարվա նույն և ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները:

(բ) Անընդհատություն

Ընկերության էլեկտրաէներգիայի արտադրության և վաճառքի լիցենզիայի ժամկետը լրանում է 2022թ. հոկտեմբերի 14-ին: Արդյունքում առկա է էական անորոշություն այն դեպքերի և հանգամանքների հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկածներ հարուցել անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու Ընկերության կարողության վերաբերյալ և, հետևաբար, այն կարող է հնարավորություն չունենալ իրացնել ակտիվները և կատարել պարտավորությունները բնականոն գործունեության ընթացքում:

Ընկերության ղեկավարությունը ներկայումս բանակցություններ է վարում Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի (ՀԾԿՀ) և ՀՀ կառավարության հետ Ընկերության լիցենզիայի ժամկետը երկարաձգելու համար: 2022թ. հունիսի 29-ին ՀԾԿՀ-ի որոշման նախագծի համաձայն՝ Ընկերությանը հատկացվելու է լրացուցիչ արտադրական հզորություն մինչև 2023թ. փետրվարի վերջը: Որոշումը ներկայումս գտնվում է հաստատման փուլում է:

Հաշվի առնելով էլեկտրաէներգիայի արտադրության կառուցվածքը և պահանջարկը Հայաստանում՝ Ընկերության ղեկավարությունն ակնկալում է, որ լիցենզիայի ժամկետը կերկարաձգվի ևս երեք տարով՝ հաշվետու ամսաթվից :

Համապատասխանաբար, Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու ենթադրության կիրառումը տեղին է:

3. Ներդրումներ դուստր և ասոցիացված ընկերություններում

Դուստր և ասոցիացված ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած ճանաչված արժեքերից կորուստները:

4. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է և այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կատարվում են այլ նշումներ:

5. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Տեղեկատվությունը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարված հիմնական դատողությունների վերաբերյալ, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, և այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 12 – հիմնական միջոցներ,
- Ծանոթագրություն 21(բ)(ii) – տրամադրված փոխառություններից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի չափում:

Իրական արժեքի չափում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Ընկերությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ.* նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտվող):
- *2-րդ մակարդակ.* 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- *3-րդ մակարդակ.* ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, ապա իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղափոխումներն Ընկերություն ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարված ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ի (ա) կետում:

6. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

Ընկերությունը հասույթը հիմնականում ստանում է իր հաճախորդներին էլեկտրաէներգիայի և հզորության վաճառքից:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	51,528,527	21,967,966
Ընդամենը հասույթ	51,528,527	21,967,966

(բ) Հաճախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ ծառայությունների հիմնական տեսակների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ծառայությունների հիմնական տեսակներ		
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	49,001,635	19,766,749
Հգործության վաճառք	2,482,767	2,164,411
Էլեկտրաէներգիայի փոխանցման և այլ ծառայություններ	44,125	36,806
	51,528,527	21,967,966
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ		
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ծառայություններ	51,528,527	21,967,966
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	51,528,527	21,967,966

(գ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն ՖՀՄՍ 15 համաձայն
Էլեկտրաէներգիայի վաճառք	Էլեկտրաէներգիայի վաճառքի պայմանագրից ստացվող հասույթը ճանաչվում է հաճախորդին Էլեկտրաէներգիան մատակարարելուց հետո: Հաշիվները մատակարարված Էլեկտրաէներգիայի համար դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հաճախորդները միաժամանակ ստանում և սպառում են Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման օգուտները՝ Էլեկտրաէներգիայի մատակարարմանը զուգահեռ, և Ընկերությունը ծառայության նկատմամբ հսկողությունը փոխանցում է ժամանակի ընթացքում, այդ իսկ պատճառով, իր կատարման պարտականությունը կատարում է և հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում: Փոփոխուն հատուցումը, որն իրենից ներկայացնում է սպառված Էլեկտրաէներգիայի քանակության և գործող սակագների արտադրյալը, որոշվում է յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա վերջում վերցված հաշվիչների ցուցմունքների հիման վրա:
Արտադրական հզորության վաճառք	Այս պայմանագրերի շրջանակում Ընկերությունը միշտ պատրաստ է հանձն առնել հաճախորդին անհրաժեշտության դեպքում Էլեկտրաէներգիա մատակարարելու պարտականություն: Հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայությունների մատուցմանը զուգահեռ՝ հիմք ընդունելով անցած ժամանակահատվածը:

Ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ վճարման նշանակալի պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն ՖՀՄՄ 15 համաձայն
Էլեկտրաէներգիայի փոխանցման ծառայություն	Այս պայմանագրերով Ընկերությունն Էլեկտրաէներգիա է փոխանցում իր միակ հաճախորդի բաժանորդներին և/կամ իր հաճախորդի այլ ցանցային կայաններին: Հաշիվները դուրս են գրվում ամսական կտրվածքով և սովորաբար ենթակա են վճարման 30 օրվա ընթացքում:	Հաճախորդները միաժամանակ ստանում և սպառում են Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման օգուտները՝ Էլեկտրաէներգիայի մատակարարմանը զուգահեռ, և Ընկերությունը ծառայության նկատմամբ հսկողությունը փոխանցում է ժամանակի ընթացքում, այդ իսկ պատճառով, իր կատարման պարտականությունը կատարում է և հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում: Փոփոխուն հատուցումը, որն իրենից ներկայացնում է սպառված Էլեկտրաէներգիայի քանակության և գործող սակագների արտադրյալը, որոշվում է յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա վերջում վերցված հաշվիչների ցուցմունքների հիման վրա:

7. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Գազի գծով ծախսեր	49,091,194	19,507,456
Աշխատավարձ	1,206,914	1,236,588
Էլեկտրաէներգիա գծով ծախսեր	195,004	188,749
Անվտանգության ծառայության գծով ծախսեր	142,752	142,752
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	31,678	587,085
Այլ	136,319	94,316
	50,803,861	21,756,946

8. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Աշխատավարձ	389,673	630,442
Մասնագիտական ծառայություններ	24,500	33,300
Հարկեր	9,437	29,784
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	5,710	2,919
Բանկային և ապահովագրական ծառայությունների գծով ծախսեր	4,619	1,406
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	3,707	13,066
Այլ վարչական ծախսեր	121,697	63,941
	559,343	774,858

9. Այլ եկամուտ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Եկամուտ երաշխավորություններից	331,044	218,526
Այլ գործառնական եկամուտ	96,038	152,362
Ընդամենը	427,082	370,888

10. Զուտ ֆինանսական (վնաս)/եկամուտ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային եկամուտ	245,736	198,102
Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	81,455	61
Ֆինանսական եկամուտ	327,191	198,163
Տոկոսային ծախս	(148,388)	-
Զուտ կորուստ փոխարժեքային տարբերություններից	-	-
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստ	-	(15,082)
Տոկոսային ծախս	(148,388)	(15,082)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական եկամուտ	178,803	183,081

11. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառելի շահութահարկի 18% դրույքաչափով (2020թ-ին՝ 18%):

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	-	-
Հետաձգված հարկի գծով օգուտ		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(81,186)	32,219
Նախկինում չճանաչված հարկային վնասների հարկային հետևանքների ճանաչում	46,778	1,313,340
Ընդամենը (ծախս)/ օգուտ շահութահարկի գծով	(34,408)	1,345,559

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2021թ. հազ. դրամ	%	2020 հազ. դրամ	%
Ծահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	563,030		(151,249)	
Ծահութահարկ՝ հաշվարկված Ընկերության համար կիրառելի հարկի դրույքաչափով	(101,345)	(18.0)	27,225	(18.0)
Նախկինում չճանաչված հարկային վնասների հարկային հետևանքների ճանաչում	46,778	8.3	1,377,778	(910.9)
Չհարկվող եկամուտ/(ծախս)	20,159	3.6	(59,444)	39.3
	(34,408)	(6.1)	1,345,559	889.6

(բ) Ծանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	(390,904)	(323,677)	(390,904)	(323,677)
Պաշարներ	30,791	30,791	-	-	30,791	30,791
Ներդրում ասոցիացված ընկերությունում	-	-	-	(16,084)	-	(16,084)
Տրամադրված փոխառություններ	35,080	42,737	-	-	35,080	42,737
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	39,932	-	-	-	39,932	-
Պահուստներ	4,776	-	-	-	4,776	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,250	-	-	-	2,250	-
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	2,906	45,117	-	-	2,906	45,117
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	149,796	79,676	-	-	149,796	79,676
	265,531	198,321	(390,904)	(339,761)	(125,373)	(141,440)

(գ) Ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները տարվա ընթացքում

հազ. դրամ	1 հունվարի 2021թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2021թ.
Հիմնական միջոցներ	(323,677)	(67,227)	-	-	(390,904)
Պաշարներ	30,791	-	-	-	30,791
Ներդրում ասոցիացված ընկերությունում	(16,084)	16,084	-	-	-
Տրամադրված փոխառություններ	42,737	(40,755)	-	33,098	35,080
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	39,932	-	-	-	39,932
Պահուստներ	4,776	-	-	-	4,776
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,070	180	-	-	2,250
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	45,117	(59,588)	-	17,377	2,906
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	79,676	70,120	-	-	149,796
Չուտ հետաձգված շահութահարկ	(94,662)	(81,186)	-	50,475	(125,373)
(Դուրսգրում)/վերականգնում	(46,778)	46,778	-	-	-
Հետաձգված շահութահարկ	(141,440)	(34,408)	-	50,475	(125,373)

հազ. դրամ	1 հունվարի 2020թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2020թ.
Հիմնական միջոցներ	1,270,137	17,816	(1,611,630)	-	(323,677)
Պաշարներ	30,791	-	-	-	30,791
Ներդրում ասոցիացված ընկերությունում	(16,084)	-	-	-	(16,084)
Տրամադրված փոխառություններ	34,372	(25,309)	-	33,674	42,737
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	39,932	-	-	-	39,932
Պահուստներ	4,776	-	-	-	4,776
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,700	(630)	-	-	2,070
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր	13,226	(39,334)	-	71,225	45,117
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	-	79,676	-	-	79,676
Չուտ հետաձգված շահութահարկ	1,379,850	32,219	(1,611,630)	104,899	(94,662)
(Դուրսգրում)/վերականգնում	(1,348,335)	49,237	1,252,320	-	(46,778)
Հետաձգված շահութահարկ	31,515	81,456	(359,310)	104,899	(141,440)

12. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հոդա- տարածք և շենքեր	Ծիւնություններ և մեխանիզմներ	Մեքենաներ և սարքավոր- ումներ	Անավարտ շինարա- րություն	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/ Վերագնահատված արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	995,679	167,974	3,165,813	7,041	4,336,507
Ավելացումներ	-	-	3,725	-	3,725
Կուտակված մաշվածության բացառում	(743,289)	(142,426)	(2,348,987)	(7,041)	(3,241,743)
Վերագնահատում	3,971,718	456,073	4,532,750	-	8,960,541
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	4,224,108	481,621	5,353,301	-	10,059,030
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	4,224,108	481,621	5,353,301	-	10,059,030
Ավելացումներ	-	-	1,391	45,417	46,808
Օտարումներ	-	(507)	-	-	(507)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	4,224,108	481,114	5,354,692	45,417	10,105,331
Մաշվածություն					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	(604,272)	(127,300)	(1,899,687)	-	(2,631,259)
Տարվա մաշվածություն	(139,017)	(15,124)	(449,300)	-	(603,441)
Կուտակված մաշվածության բացառում	743,289	142,426	2,348,987	-	3,234,702
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	-	-	-	-	-
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.	-	-	-	-	-
Տարվա մաշվածություն	5,745	2,502	28,071	-	36,318
Օտարումներ	-	(2)	-	-	(2)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	5,745	2,500	28,071	-	36,316
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 1 հունվարի 2020թ.	1,599,951	295,274	5,065,500	7,041	6,967,766
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	4,224,108	481,621	5,353,301	-	10,059,030
Առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	4,218,364	478,614	5,326,621	45,417	10,069,016

(ա) Մաշվածության գումար

31,678 հազար դրամ (2020թ-ին՝ 587,085 հազար դրամ) գումարով մաշվածության ծախսը ճանաչվել է վանառքի ինքնարժեքի կազմում, իսկ 3,707 հազար դրամ (2020թ-ին՝ 13,066 հազար դրամ) գումարով մաշվածության ծախսը՝ վարչական ծախսերի կազմում: Մնացած ծախսերը ճանաչվել են այլ ծախսերի կազմում:

(բ) Ընկերության հիմնական միջոցների վերագնահատում

2020թ. ընթացքում ղեկավարությունը հանձնարարել էր «Էյ Էնդ Էմ Ֆայնենշլ Քոնսալթինգ» ՓԲԸ-ին իրականացնել հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գնահատման արդյունքներով հիմնական միջոցների իրական արժեքը կազմել էր 10,059,030 հազար դրամ, որը դասվել է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդով օգտագործված ելակետային տվյալները (տես Ծանոթագրություն 4):

Հիմնական միջոցների արժեքը որոշվել է հիմք ընդունելով՝

- մնացորդային արժեքը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որը շենքի և հողատարածքի համար որոշվել էր շուկայական գների հիման վրա, իսկ հիմնական միջոցների համար՝ մնացորդային լիկվիդացման արժեքի հիման վրա,
- կայանի աշխատանքային ժամանակաշրջանի ընթացքում ակնկալվող դրամական հոսքերի ներկա արժեքը:

Դրամական հոսքերի ստուգման ընթացքում կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- Դրամական հոսքերը կանխատեսվել են նախկին փորձի, գործառնական գործունեության փաստացի արդյունքների, Ընկերության արտադրական ծրագրի և կանոնակարգող մարմնի կողմից 2021 գործառնական տարվա համար հաստատված տվյալների հիման վրա:
- Կանխատեսման ժամանակաշրջանը տևում է մինչև 2022թ. հոկտեմբերը: Ընկերությունը գործում է մնացորդային հիմունքով, երբ Հայաստանի Հանրապետությունում առկա է էլեկտրաէներգիայի չբավարարված պահանջարկ: ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության համաձայն՝ Ընկերության կողմից արտադրված էլեկտրաէներգիան պահանջարկ կունենա մինչև 2022թ. հոկտեմբերը:
- Արտադրված էլեկտրաէներգիայի ընդհանուր ծավալը կանխատեսվել է 1,090 հազար ԿՎտժ 2021թ. համար և 280 հազար ԿՎտժ՝ 2022թ. համար: 2021թ. տվյալն իրենցից ներկայացնում է կանոնակարգող մարմնի կողմից հաստատված արտադրական ծրագրի տվյալը:
- Պատվիրված հզորության ընդհանուր ծավալը կանխատեսվել է 7,600 ՄՎտ 2021թ. համար և 2,400 ՄՎտ՝ 2022թ. համար: 2021թ. տվյալն իրենցից ներկայացնում է կանոնակարգող մարմնի կողմից հաստատված արտադրական ծրագրի տվյալը:
- Կիրառվել է զեղչման դրույք 11.57%-ի չափով: Չեղչման դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը:

Մնացորդային լիկվիդացման արժեքը հաշվարկելիս կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- Մնացորդային արժեքը որոշվել է շուկայում գերակայող մետաղի գների հիման վրա:
- Մետաղի քանակը որոշվել է տեխնիկական մասնագետների կողմից գնահատված միավորների տեխնիկական բնութագրերի հիման վրա:

13. Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ոչ ընթացիկ		
Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	-	176,381
Ընթացիկ		
Դուստր ընկերություններին տրամադրված փոխառություններ	-	750,000
Կապակցված կողմերին տրամադրված փոխառություններ	1,788,311	1,609,346

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են փոխառությունների համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Արդյունավետ տոկոսադրույք	Մարման տարի	2021թ.		2020թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված փոխառություններ							
Դուստր ընկերությանը	ՀՀ դրամ	10.9%	2021	-	-	750,961	750,960
Գրավով չապահովված փոխառություններ							
Կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	10.9%	2022	1,983,197	1,788,311	1,772,193	1,609,347
Գրավով չապահովված փոխառություններ							
Կապակցված կողմերին	ՀՀ դրամ	11.2%	2021	-	-	250,000	175,420
				1,983,197	1,788,311	2,773,154	2,535,727

Կապակցված կողմերին տրամադրված գրավով չապահովված փոխառությունները տոկոսակիր չեն:

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և տրամադրված փոխառությունների արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 21-ում:

14. Ներդրումներ դուստր և ասոցիացված ընկերություններում

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված դուստր և ասոցիացված ընկերություններում ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի ընդհանուր վերլուծությունը:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ներդրումներ դուստր ընկերություններում		
«Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ	5,349,479	1,374,479
«Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ	2,628	13,190,000
Ներդրումներ ասոցիացված ընկերությունում		
«Կամսար» ՍՊԸ	419,750	272,892
	5,771,857	14,837,371

15. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Դեբիտորական պարտքեր դուստր ընկերությունից*	11,283,877	-
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	3,629,611	5,664,703
Այլ դեբիտորական պարտքեր	95,649	61,058
Ընդամենը առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	15,009,137	5,725,761

* Գումարն իրենից ներկայացնում է դուստր ընկերությունից («Էներգո Ինվեստ Հոլդինգ» ՓԲԸ) ստացվելիք դեբիտորական պարտքը սովորական բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 5,000 դրամից 1 դրամ նվազման հետևանքով:

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 21-ում:

16. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	27,514	151,079
Դրամական միջոցները դրամարկղում	63	420
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27,577	151,499

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հետ կապված պարտքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ում:

17. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ և կապիտալի բաշխումներ

<i>Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ տեղեկատվություն չի նշված չէ</i>	Սովորական բաժնետոմսեր	
	2021թ.	2020թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ թողարկված	1,597,430	1,597,430
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված, ամբողջովին վճարված	1,597,430	1,597,430
Հայտարարված բաժնետոմսեր – անվանական արժեք	4,892 դրամ	4,892 դրամ

(բ) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը հավասար իրավունքներ ունեն Ընկերության մնացորդային ակտիվների նկատմամբ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(զ) Ծահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության և վերջինիս դուստր ընկերություններին բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված Ընկերության և վերջինիս դուստր ընկերությունների առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված համապատասխան չբաշխված շահույթի մնացորդով:

2021թ-ին և 2020թ-ին բաժնետերերին շահաբաժիններ չեն առաջարկվել և չեն վճարվել:

(դ) Կապիտալի բաշխում

2021թ. ընթացքում կապակցված կողմերին ցածր տոկոսադրույքով տրամադրված փոխառությունների և երաշխավորությունների արդյունքում ճանաչված կապիտալի բաշխումը կազմում է 229,941 հազար դրամ (2020թ-ին՝ 477,871 հազար դրամ):

(ե) Վերագնահատումից արժեքի աճ

Վերագնահատումից արժեքի աճը վերաբերում է հիմնական միջոցների վերագնահատմանը:

18. Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն ղեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Ընկերության գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու և շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Ընկերության հասույթի և շահույթի վերահսկման, գործառնական գործունեությունից ստացվող դրամական միջոցների հոսքերի միջոցով հիմնականում ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի միջոցով: Ձեռնարկելով այս քայլերը՝ Ընկերությունը նպատակ ունի կայունացնել հասույթի աճը:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել:

Ընկերության կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների պահանջներ:

19. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն Ընկերության տոկոսակիր վարկերի պայմանագրային պայմանների վերաբերյալ: Տոկոսադրույքի, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ում:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չապահովված փոխառություն դուստր ընկերությունից	-	1,853,500
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	3,366,367	-
	3,366,367	1,853,500

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Տոկոսադրույք	Մարման տարի	2021թ.		2020թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով չապահովված փոխառություն							
դուստր ընկերությունից	ՀՀ դրամ	10.9%	2021	-	-	1,853,500	1,853,500
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	6.50%	2022	3,366,367	3,366,367	-	-
				3,366,367	3,366,367	1,853,500	1,853,500

(բ) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Պարտավորություններ
		Վարկեր և փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2021թ.		1,853,500
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից		5,154,978
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(1,712,480)
Հաշվանցում դուստր ընկերությունից ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հետ (Ծնթգ. 16)		(1,853,500)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		1,588,998
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ		(81,518)
Այլ փոփոխություններ		
Պարտավորությունների հետ կապված		
Տոկոսային ծախս	11	45,246
Վճարված տոկոսներ		(39,859)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ		5,387
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.		3,366,367

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Պարտավորություններ
		Վարկեր և փոխառություններ
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.		1,553,500
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Վարկերի և փոխառությունների մարում		300,000
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		300,000
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ		-
Այլ փոփոխություններ		-
<i>Պարտավորությունների հետ կապված</i>		
Տոկոսային ծախս	11	-
Վճարված տոկոսներ		-
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ		-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.		1,853,500

20. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Սպառված գազի համար վճարվելիք գումարներ	3,143,896	5,600,632
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	104,699	40,997
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	113,440	114,788
Վճարվելիք այլ հարկեր	111,438	75,367
Ընդամենը առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	3,473,473	5,831,784

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 21-ում:

21. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեք

Ղեկավարության գնահատմամբ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 21 (բ) (ii)),
- իրացվելիության ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 21 (բ) (iii)),
- շուկայական ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 21 (բ) (iv)):

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների և կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Ընկերությունը նպատակ ունի ստեղծել հսկողության կանոնակարգված և գործող համակարգ, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում հաճախորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի և տրված փոխառությունների հետ կապված:

Ֆինանսական ակտիվների և տրամադրված ֆինանսական երաշխավորությունների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:

Ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեքը կազմում է ֆինանսական ծախսերի կազմում: Ծախսերը կամ վնասում տրամադրված ֆինանսական երաշխավորությունների գծով արժեքը կազմում է կորուստ չի ճանաչվել, քանի որ սկզբնապես ճանաչված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի և ճանաչված կուտակային եկամտի տարբերությունը գերազանցում էր ժամանակաշրջանի հաշվարկված ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Առևտրական դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր պատվիրատուի բնութագրերից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության հաճախորդների բազայի վրա, այդ թվում՝ այն ոլորտին և երկրին բնորոշ պարտագանգման տեղի ունենալու ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները:

Ընկերության գրեթե ամբողջ հասույթը և առևտրական դեբիտորական պարտքերը վերագրվել են կապակցված կողմ հանդիսացող մեկ հաճախորդի հետ իրականացվող վաճառքի գործարքներին, որը գրանցված է և գործում է Հայաստանում: Պատվիրատուն ունի Ba2 արտաքին պարտքային վարկանիշ՝ ըստ «Moody's» վարկանիշային գործակալության կողմից հրապարակված տվյալների և ներկայումս դասված է 1-ին փուլ:

Ընկերությունը չի պահանջում գրավ առևտրական և այլ պարտքերի համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում հաճախորդների համար

Ընկերությունը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են վնաս կրելու ռիսկը կանխատեսելու համար (ներառելով, սակայն չսահմանափակվելով հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշեր, աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվություններ, կառավարչական հաշվետվություններ, դրամական հոսքերի կանխատեսումներ և մամուլում առկա տեղեկատվություն պատվիրատուի վերաբերյալ), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանգման տեղի ունենալու ռիսկի մասին և համընկնում են «Moody's Investor Services» վարկանիշային գործակալության արտաքին պարտքային վարկանիշերի սահմանումների հետ:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ և բանկային ավանդներ

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 27,577 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (2020թ-ին՝ 151,499 հազար դրամ), որն իրենից ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների հետ կապված: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները պահվում են «Moody's Investor Services» վարկանիշային գործակալության Ba3 վարկանիշով բանկերում:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների արժեզրկումը չափվել է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիմունքով և արտացոլում է ռիսկին ենթարկվող գործիքների կարճ ժամկետները: Ընկերությունը գտնում է, որ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների բոլոր մնացորդները դասվում են 1-ին փուլ: Ընկերության գնահատմամբ ընթացի հաշիվների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում հիմնականում դրանց կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների և ավանդների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար Ընկերությունը կիրառում է առևտրական դերիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ

Ընկերությունը չի գտնում, որ այլ կողմերի պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար իր կողմից կնքված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը հանդիսանում են ապահովագրության պայմանագրեր և հաշվառում է այդ պայմանագրերը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն: Ընկերության քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական երաշխավորությունները տրամադրվում են միայն կապակցված կողմերի պարտավորությունների համար: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը տրամադրել է երաշխավորություններ որոշ բանկերին՝ երկու կապակցված կողմերին տրված վարկերի հետ կապված (Ծանոթագրություն 23):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատելու համար Ընկերությունը կիրառում է առևտրական դերիտորական պարտքերի համար օգտագործվող մոտեցմանը նմանատիպ մոտեցում:

Տրամադրված փոխառություններ

Ընկերությունը կապակցված կողմերին տրամադրում է գրավով չապահովված փոխառություններ: Փոխառություններից ոչ մեկը չունի արտաքին վարկանիշ: Ընկերությունը չի ակնկալում, որ փոխառությունները չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2021թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և տրամադրված փոխառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

	Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	Կորստի պահուստը առ 31 դեկտեմբերի 2021թ.	Համախառն մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	Կորստի պահուստը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.
Տրամադրված փոխառություններ	1,808,977	(20,666)	2,556,394	(20,667)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	15,009,137	-	5,725,761	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27,577	-	151,499	-
	16,845,691	(20,666)	8,433,654	(20,667)

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության համբավը վտանգելու:

Որպես կանոն Ընկերությունն ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը 60 օրվա ընթացքում ծածկելու համար՝ ներառյալ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ ողջամտորեն կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրով մնացած մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են համախառն և չզեղչված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները:

31 դեկտեմբերի 2021թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Պայմանագրային դրամական հոսքեր							Ավելի քան 5 տարի
	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	3,366,367	3,398,739	-	3,398,739	-	-	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	3,362,035	3,362,035	-	3,362,035	-	-	-	-
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	5,100,534	5,100,534	-	2,387,484	2,713,050	-	-	-
	11,828,936	11,861,308	-	9,148,258	2,713,050	-	-	-

31 դեկտեմբերի 2020թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Պայմանագրային դրամական հոսքեր							Ավելի քան 5 տարի
	Հաշվեկշռ. արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	
Գրավով չապահովված փոխառություն դուստր ընկերությունից	1,853,500	1,853,500	-	-	1,853,500	-	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	5,756,417	5,756,417	-	5,756,417	-	-	-	-
Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	18,181,466	18,181,466	-	4,167,215	14,014,251	-	-	-
	25,791,383	25,791,383	-	9,923,632	15,867,751	-	-	-

Զի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարների չափով:

(iv) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկին: Շուկայական ռիսկը հիմնականում կապված է Ընկերության համար սահմանված սակագների հետ և ազդում է էլեկտրաէներգիայի ձեռքբերման գնի և այն գնի վրա, որը կարող է սահմանվել օգտագործողների համար՝ սպառված էլեկտրականության համար: Թեև Ընկերությունը կարող է ազդել սահմանված որոշ սակագների չափերի վրա, սակագների չափերը գտնվում են Ընկերության հսկողության սահմաններից դուրս, և քաղաքական գործոնները նույնպես դեր են խաղում վերջնական սակագների վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Արժույթային ռիսկ

Արժույթային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը կապված է վերջինիս ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների և Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի հետ:

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Ընկերության ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված
	2021թ.	2020թ.
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	3,366,367	-
Զուտ ենթարկվածություն	3,366,367	-

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

<< դրամով	Միջին փոխարժեք		Միութ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.
1 ԱՄՆ դոլար	503.20	489.23	480.14	522.59

Զգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ << դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնում կանխատեսվող վաճառքի և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար
	Շահույթ կամ վնաս
31 դեկտեմբերի 2021թ. (10% փոփոխություն)	336,637
31 դեկտեմբերի 2020թ. (10% փոփոխություն)	-

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք)։ Ղեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն։ Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ հաստատուն թե փոփոխուն, ավելի բարենպաստ կլինի Ընկերության համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում։

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքները՝ տոկոսադրույքի կտրվածքով։

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2021թ.	2020թ.
Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	1,788,311	2,535,727
Ֆինանսական պարտավորություններ	(3,366,367)	(1,853,500)
	(1,578,056)	682,227

Իրական արժեքի գգայնության վերլուծություն հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Ընկերությունը չի հաշվառում հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող։ Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա։

22. Հանձնառություններ

Ընկերությունը ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը հաշվառում է ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն։ Ստանդարտի համաձայն պայմանագիրը սկզբնապես պետք է չափվի իրական արժեքով, իսկ հետագայում՝ հետևյալներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ին համապատասխան որոշված կորստի պահուստից և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է, ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը։

Ընկերության քաղաքականության համաձայն՝ ֆինանսական երաշխավորությունները տրամադրվում են միայն համատեղ հսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար։

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը երաշխավորել է երկու կապակցված կողմերի վարկային պայմանագրերով նախատեսված պարտականությունների կատարումը։ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս երեք վարկերի պայմանագրային գումարը և մնացորդը կազմում էր 5,100,534 հազար դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 18,181,466 հազար դրամ)։

Պայմանագրի համաձայն՝ երաշխավորողն անդառնալիորեն և անվերապահորեն՝

- երաշխավորում են բանկի նկատմամբ Վարկային պայմանագրով ստանձնած բոլոր պարտականությունների ժամանակին կատարումը երաշխավորողի կամ փոխառուի կողմից,
- հանձն են առնում, որ եթե փոխառուն չվճարի որևէ գումար պայմանագրով սահմանված ժամկետում կամ դրա հետ կապված, երաշխավորողն անմիջապես ըստ պահանջի կվճարի այդ գումարն այնպես, ինչպես կաներ, եթե նա լիներ հիմնական պարտապանը։

Ֆինանսական երաշխավորությունների իրական արժեքը որոշվել է հիմք ընդունելով ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները։

23. Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Ընկերությունը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում, որոնք կարող են նշանակալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության առանձին ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

24. Կապակցված կողմեր

(ա) Մայր ընկերություն և վերջնական հսկող կողմ

Ընկերության անմիջական մայր ընկերությունը «Տաշիր Կապիտալ» ՓԲԸ-ն է: Ընկերության վերջնական հսկող անձն է պրն. Մամվել Կարապետյանը:

(բ) Գործարքներ առանցքային կառավարչական անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային կառավարչական անձնակազմի վարձատրություն

Տարվա ընթացքում առանցքային կառավարչական անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է անձնակազմի գծով ծախսերի կազմում:

հազ. դրամ	2021թ.	2020թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	175,255	368,411

(գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2021թ.	2020թ.	2021թ.	2020թ.
Ապրանքների և ծառայությունների վաճառք				
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	51,525,147	21,966,291	3,634,745	5,673,835
Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում				
Մայր ընկերության այլ դուստր ընկերություններ	195,004	188,749	23,811	20,146
Տրամադրված փոխառություններ				
Վերջնական մայր ընկերություն	200,000	50,000	1,788,311	1,609,346
Դուստր ընկերություններ	(750,000)	750,000	-	750,000
Ստացված փոխառություններ				
Դուստր ընկերություն	(1,853,500)	1,853,500	-	1,853,500
Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր				
Մայր ընկերություն	4,203	79,299	4,203	73,156
Այլ կապակցված կողմեր	11,941	263,256	11,941	27,319
Տոկոսային եկամուտ				
Վերջնական մայր ընկերություն	155,139	155,686	75,242	64,239
Այլ կապակցված կողմ	71,278	-	-	-
Այլ				
Մայր ընկերությանը տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	2,387,484	4,167,215	2,387,484	4,167,215
Այլ կապակցված կողմերին տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ	2,713,050	18,630,243	2,713,050	14,014,251
Ներդրումներ				
Ներդրումներ դուստր ընկերությունում	-	-	11,283,877	-

25. Չափման հիմունքներ

Առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացված են վերագնահատված արժեքով:

26. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Ընկերության կողմից այս առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Դուստր ընկերություններ

Դուստր ընկերությունները Ընկերության կողմից հսկվող ընկերություններ են: Ընկերությունը հսկողություն ունի ընկերության նկատմամբ, երբ այդ ընկերությունում իր ներգրավվածության արդյունքում այն ունի փոփոխական հատույցների իրավունք կամ ռիսկին ենթարկվածություն և կազմակերպության նկատմամբ իր իշխանության միջոցով այդ հատույցների վրա ազդելու կարողություն: Դուստր ընկերությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ հսկողությունը սկսելու պահից մինչև հսկողության դադարեցումը: Անհրաժեշտության դեպքում դուստր ընկերությունների կողմից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում կատարվում են փոփոխություններ՝ Ընկերության կողմից ընդունված քաղաքականության հետ համապատասխանություն ապահովելու նպատակով: Դուստր ընկերությունում չհսկող բաժնեմասերի նկատմամբ կիրառելի վնասը բաշխվում է չհսկող բաժնեմասերին, նույնիսկ եթե դրա արդյունքում չհսկող բաժնեմասերի մնացորդը դառնում է բացասական:

(բ) Մասնակցություններ բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում

Ընկերության մասնակցությունները բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտներում իրենցից ներկայացնում են մասնակցություններն ասոցիացված ընկերություններում:

Ասոցիացված ընկերություններն այն ընկերություններն են, որոնց նկատմամբ Ընկերությունն ունի նշանակալի ազդեցություն, սակայն որոնցում չի իրականացնում հսկողություն կամ համատեղ հսկողություն ֆինանսական և գործառնական քաղաքականությունների նկատմամբ: Նշանակալի ազդեցությունը ենթադրվում է այն դեպքում, երբ Ընկերությանն են պատկանում մեկ այլ Ընկերության քվեարկության իրավունք տվող ձայների 20%-ից 50%:

Ասոցիացված ընկերություններում մասնակցությունները հաշվառվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով և սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով:

Առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Ընկերության մասնաբաժինը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտների շահույթում կամ վնասում և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում այն ճշգրտումներից հետո, որոնք կատարվում են ներդրման օբյեկտի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ընկերության կողմից օգտագործվողին համապատասխանեցնելու համար՝ սկսած այն ամսաթվից, երբ սկսում է գործել նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը, մինչև այն ամսաթիվը, երբ նշանակալի ազդեցությունը կամ համատեղ հսկողությունը դադարում է:

Երբ Ընկերության մասնաբաժինը վնասում գերազանցում է վերջինիս մասնակցությունը բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրման օբյեկտում, մասնակցության հաշվեկշռային արժեքը, ներառյալ երկարաժամկետ ներդրումները, նվազեցվում է գրոյի և հետագա վնասի ճանաչումը դադարեցվում է, այն ճանաչվում է միայն այն չափով, որով Ընկերությունը ստանձնել է պարտավորություն կամ կատարել է վճարումներ ներդրման օբյեկտի անունից:

(գ) Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ի (գ) կետում:

(դ) Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը,
- տոկոսային ծախսը,
- փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ միջև:

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ներկայացվում են զուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ֆինանսական ծախս՝ կախված այն հանգամանքից, թե որ դիրքում են կատարվում արտարժույթի փոփոխությունները՝ զուտ շահույթի, թե՛ զուտ վնասի:

(ե) Արտարժույթ

(i) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(զ) Աշխատակիցների հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց գեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել կարճաժամկետ դրամական պարգևավճարների տեսքով, եթե Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(է) Ծախսահարկ

Ծախսահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է քիզնես միավորումներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված տարրերին:

(i) **Ընթացիկ հարկ**

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով հարկի վճարվելիք կամ ստացվելիք գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Վճարվելիք ընթացիկ հարկը ներառում է նաև շահաբաժինների գծով առաջացող հարկային պարտավորությունները:

(ii) **Հետաձգված հարկ**

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում՝

- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում բիզնես միավորում և որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք վերաբերում են դուստր կազմակերպություններում կատարած ներդրումներին, այնքանով որքանով Ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները և հավանական է, որ դրանք չեն հակադարձվի մոտ ապագայում,
- այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են գուղվիլի սկզբնական ճանաչման հետ կապված:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Ընկերությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Ընկերությունն ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրազործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ գուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

Ընթացիկ և հետաձգված հարկի գումարը որոշելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում անորոշ հարկային դիրքերի ազդեցությունը և վճարման ենթակա լրացուցիչ հարկերի, տուգանքների և ժամկետանց վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսների առկայության հանգամանքը: Ընկերությունը գտնում է, որ հարկային պարտավորությունների գծով հաշվեգրումները բավարար են բոլոր չստուգված հարկային տարիների համար՝ հիմք ընդունելով բազմաթիվ գործոնների իր գնահատականը՝ այդ թվում հարկային օրենսդրության մեկնաբանությունները և նախկին տարիների փորձը: Այս գնահատականը հիմնված է գնահատումների և ենթադրությունների վրա և կարող է ներառել մի շարք դատողություններ ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ: Կարող է ի հայտ գալ նոր տեղեկատվություն, որը կարող է ստիպել Ընկերությանը փոխել իր դիրքորոշումը գոյություն ունեցող հարկային պարտավորությունների բավարար լինելու մասին: Հարկային պարտավորությունների նման փոփոխություններն ազդեցություն կունենան հարկային ծախսերի վրա այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել է նման գնահատումը:

(ը) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքից և իրացման գույք արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է «առաջինը մուտք, առաջինը ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսերը, արտադրական կամ փոխարկման ծախսերը և դրանք ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսեր: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում սկզբնական արժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման գույք արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

(թ) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են վերագնահատված արժեքով՝ հանած հետագայում կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Վերագնահատումներն իրականացվում են բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի հաշվեկշռային արժեքը էականորեն չտարբերվի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքից:

Եթե ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը ճանաչվում է որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք: Մակայն եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվի շահույթում կամ վնասում ճանաչված նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, ապա այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Եթե ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ առկա է պարտքային մնացորդ վերագնահատման պահուստում:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում են համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գույք հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատված ակտիվի վաճառքի դեպքում վերագնահատման պահուստում որպես վերագնահատումից աճ ներառված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթ:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման հանձնելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից:

Հիմնական միջոցների բոլոր միավորների մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Հոդատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների էական միավորների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար.

– շենքեր	21 ամիս
– շինություններ և մեխանիզմներ	21 ամիս
– մեքենաներ և սարքավորումներ	21 ամիս

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(ժ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) Դասակարգում և հետագա չափում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ պարտքային գործիքներում ներդրումների համար, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ բաժնային գործիքներում ներդրումների համար, կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Ընկերությունը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այստեղ ներառված են բոլոր ածանցյալ ֆինանսական գործիքները: Սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այսպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պամանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ստացումը ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ դրամական միջոցների ակնկալվող արտահոսքին, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Ընկերության ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապահանջման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխառվողության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Ընկերությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- պայմանները, որոնք կարող են ճշգրտել պայմանագրային արժեկտրոնային դրույքը, այդ թվում՝ փոփոխական տոկոսադրույքի պայմանները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Ընկերության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզերվի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղավճարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ընկերությունն իր ֆինանսական ակտիվները դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքների դասին: Այս ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե այն դասվում է առևտրական նպատակով պահվող գործիքների դասին, ածանցյալ գործիք է կամ նախորոշված է որպես այդպիսին սկզբնական ճանաչման պահին: Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց գծով գուտ օգուտները և կորուստները, ներառյալ՝ տոկոսային ծախսը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտները և կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Ընկերությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Ընկերությունը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Ընկերությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ներառում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Ընկերությունը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող

գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ կորուստ՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերաբանակցված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեք, որոնք գեղծվում են ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապանանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխանակումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապանանաչմանը, Ընկերությունը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապանանաչման, այսինքն, Ընկերությունը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխանակման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտում կամ վնասում՝ փոփոխության (կամ փոխանակման) ամսաթվի դրությամբ: Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից:

Ընկերությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Ընկերությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է ելնելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի գեղծված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները գուտ ստացված վճարներով և գեղծված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղծված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես մարումից օգուտի կամ կորստի մաս: Եթե պարտքային գործիքների փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը չի հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում փոփոխված պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում:

(iv) Ապանանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունն ապանանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Ընկերությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ընկերությունն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Ընկերությունը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(v) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(ի) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

Արտոնյալ բաժնետոմսեր

Մարման ոչ ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ, քանի որ դրանց գծով ենթակա են վճարման հայեցողական շահաբաժիններ, դրանք չեն պարունակում դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ վճարելու որևէ պարտականություն և չեն պահանջում մարում Ընկերության փոփոխական քանակությամբ բաժնային գործիքների միջոցով: Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով հայեցողական շահաբաժինները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի բաշխումներ՝ Ընկերության բաժնետերերի հաստատմամբ:

(լ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Ընկերությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և

որակական տվյալները, ինչպես նաև Ընկերության անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ներառում է ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Ընկերությունը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառումն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականությունները, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (վերջինիս առկայության դեպքում), կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո հաջորդող 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից (կամ ավելի կարճ ժամկետում, եթե ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետը պակաս է 12 ամսից):

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ֆինանսական գործիքի պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասությունների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Ընկերությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Ընկերության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները գեղչվում ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է՝ պարտազանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը,
- Ընկերության կողմից փոխառության կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Ընկերությունն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ հաճախորդը կսննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Ֆիզիկական անձ հանդիսացող պատվիրատուների համար Ընկերությունը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս գրելու քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան 180 օր ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով նմանատիպ ակտիվների գծով գումարների փոխհատուցման անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Իրավաբանական անձ հանդիսացող պատվիրատուների համար Ընկերությունն իրականացնում է դուրսգրման ժամկետների և գումարի անահատական հիմունքով գնահատում՝ ելնելով փոխհատուցման ողջամիտ ակնկալիքներից: Ընկերությունը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Ընկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ի) Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորություններ

Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունը Ընկերությունը սկզբնական ճանաչում է երաշխավորության իրական արժեքով և հետագայում չափում է ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստի գումարից և սկզբնապես ճանաչված գումարի ու, կիրառելի լինելու դեպքում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված եկամտի կուտակային գումարի տարբերությունից առավելագույնով:

Երբ Ընկերությունը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություն կապակցված կողմին նույնիսկ առանց հատուցման, համարվում է, որ մայր կազմակերպությունը գործում է բաժնետիրոջ կարգավիճակով և ֆինանսական երաշխավորության տրամադրումը ճանաչվում է որպես կապիտալի բաշխում:

(ծ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղչի ծախսագրումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

27. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2021թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս առանձին ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերությունը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները հստակեցնում են, թե որ ծախսումներն է Ընկերությունը ներառում պայմանագրի անբարենպաստ լինելը գնահատելու համար պայմանագրի կատարման ծախսումները որոշելիս: Փոփոխությունները գործում են 2022թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանագրերի համար: Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ փոփոխությունների կիրառման կուտակային հետևանքը ճանաչվում է որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների սկզբնական մնացորդի ճշգրտում՝ ըստ կիրառելիության: Համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում: Ընկերությունը որոշել է, որ առկա բոլոր պայմանագրերը կավարտվեն մինչ փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելը:

(բ) Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները սահմանափակում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ կիրառվող բացառության շրջանակը՝ բացառելու համար այն գործարքները, որոնք առաջացնում են հավասար և հաշվանցվող ժամանակավոր տարբերություններ, օրինակ՝ վարձակալության և շահագործումից հանելու պարտավորությունների դեպքում: Փոփոխությունները գործում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վարձակալությանը և շահագործումից հանելու պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է ճանաչվեն ներկայացված ամենավաղ համադրելի ժամանակաշրջանի սկզբից՝ ցանկացած կուտակային հետևանքը ճանաչելով որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների ճշգրտում այդ ամսաթվի դրությամբ: Բոլոր մյուս գործարքների համար փոփոխությունները կիրառվում են այն գործարքների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբից հետո:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Հիմնական միջոցներ. Մուտքեր նախքան նպատակային օգտագործումը (ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումներ (ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ)
- Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործանական առաջարկներ 2 փոփոխություններ)
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ)